

Liubych O.A. Changes in cultural and legal status of Chernihiv province in the first half of the 19th century

The author of the article investigates the problems of the peculiarities in the cultural and legal regulation of civil relations in Chernihiv province in the first half of the 19th century. The author considers cultural, social and economic, political, technical and legal factors that influenced the local law abolishing and changes in the cultural life of Chernihiv province giving in a specific legal and cultural status.

Key words: peculiarities of legal regulation, local law, culture, Chernihiv province, special legal standards, the first half of the 19th century, codification.

05.02.2016 р.

УДК 94(477):303.422 Засядко «1812»

О.В. Кужельна

**ЗАСЯДКО 1-Й – ДАНИЛО ДМИТРОВИЧ
(СТОРІНКИ БІОГРАФІЇ ПРИЗАБУТОГО
УЧАСНИКА ВІТЧИЗНЯНОЇ
ВІЙНИ 1812 РОКУ)**

У статті йде мова про представника козацького роду Засядко – Данила Дмитровича Засядка, генерал-майора артилерії, учасника Вітчизняної війни 1812 року.

Ключові слова: Засядко Данило Дмитрович, генерал-майор, артилерія, Вітчизняна війна 1812 року.

Засядки – відомий козацько-старшинський, згодом – дворянський рід, що був занесений до другої частини Родовідної книги Полтавської губернії. Цей рід походить від Якова (Яцька) Засядки – реєстрового козака Хорольської сотні (1649), який пізніше став лубенським полковником (1659, 1660) та лубенським городовим отаманом (1675–1677). Його син, Лук'ян Якович, 26 січня 1719 р. «получил гетманській универсал на уряд Лютенського сотничества; был лютенским сотником и в 1725 г.» [1, с. 144]. По різному склалася доля дітей Лук'яна Засядка. Старший син Федір Лук'янович та його онук Данило Федорович стали священниками, а менший син Данило Лук'янович, як і його батько, був лютенським сотником [1, с. 144].

Ймовірно, до цього ж роду належав й Дмитро Засядко, який був «головним гармашем Війська Запорізького» [2, с. 26]. У родословнику Модзалевського Дмитро Засядко зазначений як Перекопський повітовий скарбник (1791) та титулярний радник (1791–1797), рід якого 15 листопада 1797 р. занесений до II частини родовідної книги Полтавської губернії [1, с. 146]. Широку відомість здобув його найменший син Олександр.

Олександр Дмитрович Засядко (1779–1838) – вчений-артилерист, генерал-лейтенант артилерії,

винахідник запалювальних ракет і ракет розривної дії. О.Д. Засядко народився 1779 р. в с. Лютенці Гадяцького повіту Полтавської губернії. У 20-річному віці закінчив артилерійський та інженерний шляхетській кадетський корпус в Санкт-Петербурзі. Під час військової служби був активним сподвижником Олександра Суворова та Михайла Кутузова. Він прославився винятковою хоробрістю та винахідливістю, за що був нагороджений 8 орденами та золотою шпагою з написом «За хоробрість», яку в ті часи, крім нього, носив лише І.П. Багратіон [2, с. 26]. Олександр Засядко у 1820 р. очолив новостворене Санкт-Петербурзьке артилерійське училище. Крім того, він очолював навчальну артилерійську бригаду, Санкт-Петербурзький арсенал та Охтенський пороховий завод [3, 286].

Інформацію про діяльність О.Д. Засядка містять енциклопедичні видання кінця XIX – початку XXI століття. Його ім'я занесене до Альманаху пошани й визнання Полтавщини, в якому зазначено 100 видатних особистостей Полтавщини минулих століть [2]. Біографія О.Д. Засядка вміщена поряд з іншими видатними особистостями Полтавської губернії у книзі І.Ф. Павловського «Полтавцы: иерархи, государственные и общественные деятели и благотворители. Опыт краткого биографического словаря Полтавской губернии с половины XVIII в. с 182 портретами», 1914 р. видання [4] (загалом тут вміщено біографії 490 персоналій – прим. автора статті). Але до цих видань не потрапило ім'я старшого брата Олександра Засядка – Данила. Не містять інформації про Данилу Дмитровича Засядка тогочасні і сучасні енциклопедії, хоча заслуг у нього, як і у брата Олександра, було чимало. Данило Дмитрович також закінчив кадетський корпус, був учасником Вітчизняної війни 1812 р., мав чимало нагород. Навіть недовге керівництво (у 1826 р.) Шостенським пороховим заводом в деяких місцевих красназвничих виданнях помилково приписують Олександру Дмитровичу, а не Данилові Дмитровичу Засядку. У зв'язку з цим хочеться заповнити цю прогалину і майже по крупницям «зібрати» біографію незаслужено забутої видатної особистості кінця XVIII – початку XIX ст.

Данило Дмитрович Засядко народився у с. Лютенці Гадяцького повіту Полтавської губернії приблизно в 1778 р. У 1797 р. він закінчив артилерійський та інженерний шляхетській кадетський корпус у чині підпоручика артилерії [5, с. 345, 505].

На початку XIX ст. Данило Засядко проходив службу в понтонних ротах. Слід зазначити, що протягом десяти років (1807–1817 рр.) рота, якою певний час керував Данило Засядко, п'ять разів підлягала переформуванню та перейменуванню. Так, 1 липня 1807 р. була сформована 14-та

артилерійської бригади Понтонна рота капітана Засядка 1-го. Через 2 роки, 24 червня 1809 р., вона була «наіменована Понтонною ротою майора Засядка 1-го 21-ої артилерійської бригади». 14 лютого 1811 р. відбулося нове перейменування, в результаті чого з'явилася 15 понтонна рота 2-ої запасної артилерійської бригади [6, с. 426].

У 1811 р. Данилові Засядку було присвоєно звання підполковника. 21 січня 1812 р. він був призначений командиром батареїної роти № 15 п'ятнадцятої артилерійської бригади, а у грудні 1813 р. отримав чин полковника [5, с. 345, 505].

Данило Дмитрович брав участь у Вітчизняній війні 1812 р. та військовій кампанії 1813–1814 рр. 15 липня 1812 р. він відзначився у боях під Кобрином, а 31 липня 1812 р. – під Городнечею. За участь у боях під Городнечею Засядко був нагороджений орденом св. Анни 2 ступеню. У військовій кампанії 1813–1814 рр. він відзначився в наступних битвах: 28.03.–05.04.1813 – Торн; 06.06.1813 – Кенігсберг; 08.05.–09.05.1813 – Бауцен; 04.08.1813 – Цонтин; 11.08.1813 – Гольдберг; 14.08.1813 – Гейнесдорф; 04.10. – 07.10.1813 – Лейпциг; 17.01.1814 – Брієнн; 20.01.1814 – Ла-Ротьер; 30.01.1814 – Шампобер; 12.02. – 19.02.1814 – Майнц [5, с. 345].

За участь у боях за Торн Данило Засядко був нагороджений орденом св. Георгія 3 ступеню. У цих же бойових діях відзначився і його брат Олександр. Під час перемовин щодо здачі фортеці Торн Олександр Засядко був направлений туди в якості заручника. За відмінне виконання цього завдання Олександр отримав звання полковника та був нагороджений пруським орденом «Pour le mérite» («За заслуги») [7, с. 267]. У «битві народів» під Лейпцигом знову відзначилися обидва брати. За «лейпцигську справу» Олександр отримав орден св. Георгія 3 ступеню, Данило – орден Червоного Орла 3 ступеню [7, с. 267; 5, с. 345].

Крім вищезазначених нагород, під час закордонних походів Данило Засядко отримав також орден св. Володимира 3 ступеню та пруський орден «За заслуги». Двічі, у 1813 р. та 04 червня 1814 р. він «удостоївся «монаршого благоволення», а за участь у боях біля м. Брієнн та Ла-Ротьер Данило Засядко був відзначений золотою шпагою «За хоробрість» [5, с. 345].

Але не лише перемогами і нагородами відзначалося військово-життя Данила Дмитровича. У війні був і інший бік. У боях біля м. Шампобер він зазнав поранення у голову палашем, а після боїв за Майнц потрапив у полон, в якому перебував майже місяць – з 24 лютого по 19 березня 1814 р. [5, с. 345].

Після повернення з полону Д.Д. Засядко отримав призначення у 19-ту артилерійську бригаду (командир батареїної роти № 36). «За особое усердие и исправное содержание роты»

4 червня 1815 р. він був удостоєний «Высочайшего благоволения» [5, с. 505].

Згодом у житті Данила Дмитровича починається новий етап. Він змінює військову службу на службу в установах Артилерійського департаменту Військового Міністерства. У 1818 р. його було призначено на посаду директора господарської частини Тульського збройового заводу [8, с. 74; 9, с. 124; 10, с. 132]. До кола питань, які поклалися на Данила Засядка як «командирського помічника по господарській частині», входили справи по виготовленню зброї; справи, що стосувалися утримання у справному стані заводських будівель та устаткування; справи по відпуску виготовленої зброї та складання звітів. Окрім цього він мав у віданні Арсенал та заводські магазини [8, с. 93, 95].

Директором господарської частини Данило Дмитрович був протягом чотирьох років, а в 1822 р. його призначили на посаду керуючого Московським артилерійським депо [11, с. 111]. До цієї установи зверталися військові, представники заводів з питань отримання устаткування та сировини, необхідних для виробництва воєнної продукції. У 1822 р., наприклад, із Московського депо до Шостенського порохового заводу надійшли пожежні труби та інше обладнання для пожежегасіння [12, с. 56]. До речі, самому Данилові Засядку під час його роботи на Тульському збройовому заводі доводилося мати справу з Московським артилерійським депо. Звіди завод отримували «ежегодно на полный наряд селитры шестьдесят пудов и купороса сто двадцать пудов» [8, с. 104].

У статті мова йшла про Данилу Засядка як людину військову, якій були притаманні мужність та хоробрість. Яким же був Засядко у повсякденному житті, що відрізняло його у спілкуванні з оточуючими людьми? Цікавими у цьому відношенні є записи Івана Степановича Жиркевича, надруковані у журналі «Русская старина» у 1876 р. [13; 14].

Іван Степанович Жиркевич походив з дворян Смоленської губернії. У 1805 р. він закінчив 1-й кадетський корпус. У 1805 р. за участь у боях під Аустерлицем нагороджений орденом св. Анни 2 ст. Він – учасник Вітчизняної війни 1812 р. [5, с. 254]. У 1819 р. був командиром артилерійської роти 10-ої бригади [13, с. 628].

На початку 1822 р. Іван Жиркевич перебував у м. Тулі. У лютому 1822 р. він «испросил позволения» відправитися до Москви «под предлогом получения годового ремонта из Московского депо» [13, с. 632]. По приїзду до Москви виявилось, що здійснити поставлену мету буде не так вже й просто. Як пише Жиркевич у своїх записках, у перший же день він зустрів «5 артиллеристов, подобно мне приехавших в Москву за ремонтом. Они меня приветствовали: что за ремонтом? Так посиди маленько: мы были сегодня у Засядки (начальника Московского депо) и в

депо гроша нет!» [13, с. 633]. Але Жиркевич вирішив довести до кінця справу, по якій саме і приїхав до Москви. Далі у записах він пише: «Но в клуб тепер не зайду, а поеду прямо к Засядке. ...потом, заехавши домой, надел шарф и велел везти себя за Красныя ворота, к генералу Засядко» [13, с. 637]. За даними адресної книги Данило Засядко разом із дружиною Оленою Олексіївною мешкав у будинку № 123 по вул. Новобасманна [15, с. 177, с. 465].

І тут відбувся незначний, на перший погляд, але цікавий випадок, що характеризує Данилу Засядка як людину обов'язкову і відповідальну. Спочатку Жиркевича чекала невдача: лакей, якого він направив, аби той з'ясував чи зможе Засядко прийняти його, відповів, що генерала немає вдома. Звісно, що це засмутило Жиркевича і він вирішив повернутися назад. Але за мить вибіг лакей генерала і запросив від імені Засядка завітати у дім. Далі надамо слова авторів «Записок»: «Вхожу из передней в первую комнату. Засядко (которого прежде никогда не видывал), в халате, в половину выбритый, а другая половина лица намыленная, у дверей кабинета, адресуясь ко мне спрашивает:

– Посудите сами, что невежливее: заставляют дожидаться, или принимать в таком неприличном costume?» Засядко ще раз вибачився і додав: «Давно желаю с вами познакомиться, почтеннейший Иван Степанович, и еще раз прошу простить меня за невежливость» [13, с. 637]. Тобто у даній ситуації Данило Дмитрович «наважився» виглядати «безглуздим», аніж виявитись неввічливим. Запросивши Жиркевича сісти, Засядко продовжив розмову: «Верно в Москву пожаловали за ремонтом? ...Право не знаю и совестно мне, но не могу пособить. Денег у нас в Москве, в депо, ни гроша; более 10-ти ротных начальников перебивали у меня и никому и ничего не дал, принужден был всем отказать!» [16, с. 637].

Під час цієї розмови до Засядка прийшов полковник Микола Федорович Саблін – скарбник Московського депо. На запитання першого щодо кількості грошей, що залишилося в депо, той відповів, що якщо усі суми зібрати по усіх статтях, то ледь набереться 1,5 тис. крб. З'ясувалося, що Жиркевичу потрібна невелика сума – 1,1 тис. крб. Данило Засядко одразу ж надав доручення Сабліну: «Пожалуйста, любезный Николай Федорович, поезжай в депо, возьми все деньги, какие есть, и привези их сюда с книгою. Перечисление мы сделаем завтра, задним числом, а я буду в барышах: почтенный гость просидит со мною часок в ожидании» [13, с. 638]. Таким чином, Жиркевич, не витрачаючи часу на поїздки до Московського депо, отримав необхідну суму та ще й приємно поспілкувався з Данилою Дмитровичем.

Тяжке поранення, отримане у 1814 р., значно підірвало здоров'я Д.Д. Засядка. Він був вимушений

їздити на лікування. У виданні «Отечественные записки» (частина 23, 1825 рік) міститься «Список посетителей и посетительниц Кавказских вод в 1825 году (по июль)», у якому наведені прізвища 279 осіб. Під № 74 зазначений «Засядко 1-й Данило Дмитриевич, Управляющий Московским Артиллерийским Депо, Артиллерии генерал-майор, из С. Петербурга» [16, с. 261]. Слід звернути увагу на зазначення місця проживання Данила Засядка, вказаного у цьому виданні, – Санкт-Петербург. Статський радник Павел Свін'їн мешкав у Москві і мабуть знав Засядка і не міг помилитися щодо місця проживання останнього. Можливо, на той час Засядка викликали до «північної столиці», аби він міг отримати нове призначення (до Шостенського порохового заводу). До речі, 1825–1826 рр. – це, мабуть, самий відомий і в той же час невідомий період у житті Данила Засядка. Спробуємо поступово прослідкувати події того часу.

У виданні «Месяцослов с росписью чиновных особ или Общий штат Российской империи, на лето от Рождества Христова 1825» керуючим Московського артилерійського депо зазначений артилерії генерал-майор Данило Дмитрович Засядко, 1-й – кавалер орденів святого Георгія 4 ст., Володимира 3 ст., Анни 2 ст. і Пруського ордена «За заслуги», що має золоту шпагу з написом «За хоробрість» [17, с. 118.] У «Месяцослові» за 1826 р. командиром Шостенського порохового вказаний артилерії генерал-майор Данило *Петрович* Засядко, 1-й – кавалер орденів святого Георгія 4 ст., Анни 2 ст., Володимира 3 ст. і Пруського ордена «За заслуги», що має золоту шпагу з надписом «За хоробрість» [18, с. 125]. Тобто тут мова йде про одну й ту ж людину, хоча у другому випадку невірно написано по-батькові.

23 березня 1826 р. керуючим Московським артилерійським депо було призначено генерал-майора Петра Михайловича Пічугіна (1761–1848) [19]. Таким чином, нове призначення Засядка відбулося ймовірно вже після призначення Пічугіна. Що ж чекало Данилу Дмитровича на Шостенському пороховому заводі?

Після смерті в листопаді 1816 р. командуючого Шостенським пороховим заводом генерал-майора Глухова на цю відповідальну посаду був призначений колишній начальник артилерійських гарнізонів Лифляндського округу генерал-майор Третьяков [12, с. 50, 51]. Помічником командира увесь цей час був полковник Рутковський. Генерал-майор Третьяков командував заводом до кінця 1825 р. [12, с. 51]. У проміжку часу між смертю Третьякова і до призначення на посаду командира Данила Засядка заводом керував Рутковський. Щойно призначеному командиру досталася «клопітка» «спадщина». Ось як цей період описується у книзі «Столетие Шостенского по-

рохового заводу (1771–1871 гг.): «Беспорядки на Шостенском заводе открылись тотчас после смерти генерал-майора Третьякова, при приеме завода Г(енерал)-М(айором) Засядко. Оказался недостаток селитры, хранение которой было поручено унтер-цейхвахтерам Ларцеву и Иванову. Обнаружились также неправильные распоряжения Помощника Командира завода Рутковского, управлявшего заводом в промежутки времени между смертью Третьякова и назначением Засядко. Наряжено было следствие, для которого и прислан Генерал-Фельдцейхмейстером Генерал-майор Богуславский, но виновные избегли заслуженной кары, в силу Манифеста, изданного в день коронации Императора Николая Павловича* (*виновные были лишены занимаемых ими мест с тем, чтобы они впредь не были никогда определены на «интересные должности»)» [12, с. 60].

Дивним чином знов перетинаються життєві шляхи Данила Дмитровича Засядка і Івана Степановича Жиркевича. Прослуживши незначний відрізок часу у артилерійському департаменті, Іван Степанович вирішив перейти на службу до Московського артилерійського депо. У виданні «Месяцослов с росписью чиновных особ или Общий штат Российской империи, на лето от Рождества Христова 1826» серед членів Московського артилерійського депо зазначений полковник Іван Степанович Жиркевич – кавалер орденів Анни 2 ст. та Володимира 4 ст., що має золоту шпагу з надписом «За хоробрість» [18, с. 122]. Знов надамо слово авторів «Записок»: «В 1824 году, оставя строевую службу, поступил я в артиллерийский департамент, куда и прибыл в сентябре» [13, с. 639]. Жиркевич був людиною чесною і порядною, і перше, що його неприємно вразило на новому місці служби, – багаточисельні зловживання посадовців військового міністерства. «Здесь-то я, – зізнавався Жиркевич, – увидел явное и усиленное прикрытие и даже потворство злоупотреблениям окружных и некоторых артиллерийских начальников крепостей» [13, с. 640]. Великий обсяг робіт, що довелося виконувати Жиркевичу, невелика зарплатня (замість винагороди в сумі 2,5 тис. крб. він отримував лише 900 крб.) примусили його залишити службу в департаменті: «Я решился во чтобы ни стало бежать из этого ада и с этой целью подал рапорт, прося по слабости здоровья и семейным обстоятельствам перевода себя в Московское артиллерийское депо» [14, с. 29]. Лише у травні 1826 р. він отримав вказівку відправитися до нового місця призначення. 24 червня 1826 р. він приїздить до Москви, але після першого ж відвідування Московського артилерійського депо (26 червня 1826 р.) він отримує зовсім інше призначення. «Через два дня получено в депо предписание

из департамента отправить меня немедленно на Шостенский пороховой завод, в помощь генерал-майору Богуславскому, для проверки силы пороха. Коммисия ничтожная, но цель видимая – удалить меня из Москвы... Уехав в июне, я вернулся назад в ноябре» [14, с. 253]. Упродовж перебування на Шостенському пороховому заводі Жиркевича ймовірно більше турбували власні проблеми – під час короткочасного «візиту» до Московського депо (26.06.1826 р.) він бачив формулярний список, в якому його характеризували з негативного боку (там, зокрема, було вказано, що він «деятелен без усердия и сварлив» та має 10 доган). Жиркевича не полишала думка захистити своє чесне ім'я. З цього приводу він звертається до директора артилерійського департаменту. У «Записках» він пише: «Нового директора артиллерийского департамента я вовсе не знал; со всем тем решился, в сентябре, из Шостенского завода, написать к нему несколько строк и намекнуть ему о справедливости. В Москву я возвратился 6-го ноября, а 9-го, накануне смерти свояка своего Озерова, имел еще удовольствие прочитатъ ему письмо директора департамента» [14, с. 253]. Називаючи Жиркевича людиною «честною и благородною», директор департаменту запропонував йому посаду чиновника по особливим дорученням. Ця новина дійсно порадувала Жиркевича. Але останні рядки листа збентежили. Він згадував: «Конец письма меня ... озадачил: «Вы были на Шостенском заводе и, вероятно, многое узнали там... Напишите мне под рукою и секретно, что там делается? А письмо это сожгите!» [14, с. 253, 254]. У відповіді директору департаменту Жиркевич чесно зізнався, що це запитання його здивувало і що він завжди готовий відповісти на будь-які запитання при умові, якщо вони будуть поставлені офіційно, а не в такий засіб [14, с. 254].

Так сталося, що Жиркевичу довелося служити у тих же установах і на тих же заводах, де проходив службу й Д. Засядко. Це – Московське артилерійське депо, Тульський збройовий завод, Шостенський пороховий завод. Чому ж у своїх записках Жиркевич більше жодного разу не згадує прізвище Засядка? Чому при дуже прискіпливому відношенні до багатьох дрібниць, Жиркевич не веде розмову про значні події? Чому пишучі про перебування у 1826 р. на Шостенському пороховому заводі, він навіть не зазначив ім'я начальника заводу, яким на той час був Д. Засядко? І що ж насправді такого «секретного» сталося на заводі? (*Вибачаємось за використання великих цитат з книги Жиркевича, але вони для того і наводилися, аби показати скрупульозність і точність у констатуванні Жиркевичем багатьох фактів. Читаєш їх і чекаєш: ось тут він точно напише про Засядка – ан, ні... – прим. автора статті*). І що дивно: у розділі XV

«Служивцы в артиллерийском департаменте. 1824–1826» «Записок» Жиркевич надає стислі характеристики службовців артилерійського департаменту [13, с. 644–648], а про Данила Засядка ані слова.

Ймовірно, Д.Д. Засядко помер приблизно у вересні 1826 р., перебуваючи на посаді командуючого Шостенським пороховим заводом. Саме тоді тут з перевіркою був І.С. Жиркевич. Про смерть Д. Засядка він нічого не пише. У одному з краших і повних досліджень з історії ШПЗ – книзі «Столетие Шостенского порохового завода (1771–1871гг.)» – є відомості про командуючих заводом, що померли, як кажуть, «на своєму бойовому посту». У 1782 р. застрелився капітан Міллер, наприкінці 1816 р. помер генерал-майор Глухов, наприкінці 1825 р. – генерал-майор Третьяков [12, с. 19, 50, 60]. Про смерть Засядка «мовчить» і це видання. Не збереглися і метричні книги церкви Шостенського порохового заводу за вказаний період, по яким можна було б установити точну дату смерті Д. Засядка.

Член спілки письменників України, шосткинський красзнавець В.В. Терлецький, посилаючись на документи 679 фонду Державного архіву Чернігівської області, пише про лист-клопотання удови Данили Засядка. Це – супліка на ім'я архієпископа Чернігівського і Ніжинського Лаврентія від жовтня 1826 р., в якій міститься прохання на дозвіл «встановити пам'ятник не над могилою чоловіка, а в іншому місці – більш віддаленому від церкви» [20, с. 14]. Протоієрей Хрестовоздвиженської церкви Шостенського порохового заводу на відношення Чернігівської духовної консисторії дав відповідь, що «пам'ятник дуже зручно і безперешкодно можна спорудити над гробом, який у віддаленій відстані знаходиться від церкви і не може зробити клопоту і неподобства ніякого» [20, с. 14].

Наразі ані могили Д.Д. Засядка, ані навіть самого старовинного кладовища у Шостці до цього часу не збереглося. Збереглося ім'я, яке у довідниках того часу так і писалося: «Засядко 1-й Данило Дмитрович». Він вартий того, щоб бути одним із перших у списках видатних особистостей нашої країни.

Посилання

1. Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник. – К., 1910. – Т. 2. – 746 с.
2. Альманах пошани й визнання Полтавщини. 100 видатних особистостей Полтавщини минулих століть. – Полтава, 2003. – 214 с.
3. Томазов В.В. Засядки. – Енциклопедія історії України. / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. – К., 2005. – Т. 3. – С. 286.
4. Павловский И.Ф. Полтавцы: иерархи, государственные и общественные деятели и благотворители. Опыт краткого биографического словаря Полтавской губернии с половины XVIII в. с 182 портретами. – Х., Изд-во САГА, 2009. (Репринтное

- воспроиз. издания Полтава: Т-во Печатн. Дела, 1914). – 308 с.
5. Крылов В.М. Кадетские корпуса и российские кадеты. – СПб., 1998. – 672 с.
6. Квадри В.В. Артиллерия. Справочная книжка Императорской Главной Квартиры. – СПб., 1909. – 482 с.
7. Засядко Александр Дмитриевич // Русский биографический словарь, издаваемый Императорским Русским историческим обществом. – Петроград, 1916. – Т. 7. – С. 267.
8. Гамель И. Описание Тульского оружейного завода, в историческом и техническом отношении. – М., 1826. – 396 с.
9. Месяцослов с росписью чиновных особ или Общий штат Российской империи на лето от Рождества Христова 1819. – СПб., 1819. – Ч. 1. – 928 с.
10. Месяцослов с росписью чиновных особ или Общий штат Российской империи на лето от Рождества Христова 1820. – СПб., 1820. – Ч. 1. – 972 с.
11. Месяцослов с росписью чиновных особ или Общий штат Российской империи на лето от Рождества Христова 1823. – СПб., 1823. – Ч. 1. – 852 с.
12. Столетие Шостенского порохового завода (1771–1871 гг.). – СПб., 1871. – 126 с.
13. Записки Ивана Степановича Жиркевича 1789–1848 // Русская старина. – 1876. – Т. 16. – С. 627–648.
14. Записки Ивана Степановича Жиркевича 1789–1848 // Русская старина. – 1876. – Т. 17. – С. 127–144.
15. Указатель жилищ и зданий в Москве или Адресная книга. – М., 1826. – 672 с.
16. Отечественные записки, издаваемые Павлом Свинымым. – СПб., 1825. – Часть 22. – 510 с.
17. Месяцослов с росписью чиновных особ или Общий штат Российской империи, на лето от Рождества Христова 1825. – СПб., 1825. – Ч. 1. – 880 с.
18. Месяцослов с росписью чиновных особ или Общий штат Российской империи, на лето от Рождества Христова 1826. – СПб., 1826. – Ч. 1. – 920 с.
19. Русская армия. Генералитет. Пичугин Петр Михайлович. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.1812.ru> – 1812 г.
20. Терлецький В.В. Михайло Максимович / Сіверянські сторінки його життя. – Суми, ВАТ «Сумська обласна друкарня», видавництво «Козацький вал», 2004. – 90 с.

Кужельная Е.В. Засядко 1-й – Даниил Дмитриевич (страницы биографии позабытого участника Отечественной войны 1812 года)

В статье идет речь о представителе казацкого рода Засядко – Даниил Дмитриевич Засядко, генерал-майоре артиллерии, участнике Отечественной войны 1812 года.

Ключевые слова: Засядко Даниил Дмитриевич, генерал-майор, артиллерия, Отечественная война 1812 года.

Kuzhelna O.V. Zasyadko Danylo Dmytrovych (pages of the biography of forgotten participant of the Patriotic war of 1812)

The article refers to the representative of the Cossack family of Zasyadko – Danylo Dmytrovych Zasyadko, major-general of artillery, participant of the Patriotic war of 1812).

Key words: Zasyadko Danylo Dmytrovych, major-general, artillery, Patriotic war of 1812.

10.03.2016 р.